

990812-1

Měl jsem to štěstí, že jsem se jednak narodil v rodině, která nebyla příliš poznamenána jakýmsi upadlým post-osvícenstvím (které jsem si později stále víc ošklivil), spojeným s relativismem, povrchní skepsí a zejména neupřímností, tak vlastní české většinové (zejména městske, měšťanské, posléze měšťácké) společnosti ještě z dob Rakouska (resp. z dob protireformace), a za druhé, že jsem se dost brzo setkal s tím, čemu – se záměrnou provokativností – říkám „inteligentní křesťanství“. K tomu se přidaly dvě okolnosti, na kterých ani moji rodiče neměli žádnou zásluhu (a z nichž jedna jim byla často velmi proti mysli a druhá je – jako ostatně mnohé jiné občany – těžce zaskočila a na sklonku jejich života jim zproblematizovala mnohé z toho, k čemu se ve svém celém životě prakticky zaměřili. Byla to především má jakási vždy znovu experimentující vzpurnost, neochotná se nechat nasměrovat jen prostou fakticitou (ať už příkazů nebo okolností), která vedla k častým rodinným neladům; málo porozumění pro nejspíš dost přeháněnou svémyslnost a samobytnost jediného dítěte měla moje generálská matka, zatímco otec býval obvykle značně tolerantní (až do doby, kdy začaly narůstat naše spory politické, což ovšem patří spíše k té druhé okolnosti). Tato vzpurnost mne asi zachránila před experimentem, k němuž jsem měl ostatně hned po válce velkou chuť, totiž stát se jedním z „pionýrů“ společenské přestavby. Dnes už si málokdo z mladších dokáže představit, že a proč se tak obrovská část národa vyslovovala (nejen ve volbách) pro socialismus a proti kapitalismu. A snad ještě další bychom museli připočítat z těch, kteří se ani nevyslovovali, ale kteří to hluboce cítili a prožívali. Velmi rychle jsem poznal, že navzdory všem pozitivním předpokladům jsem se stával v každém novém prostředí vždy znovu podezřelým svým deklarováním křesťanstvím: deklaroval jsem se jako křesťan právě proto, že se to nehodilo, že to bylo považováno mezi „pokrokovými“, „osvícenými“ lidmi za nepatřičné, přinejmenším zastaralé, později možné i nebezpečné. Své „křesťanství“ (které v té napjaté době nabývalo – pro mou nedostatečnou vzdělanost – spíše formy jakéhosi lepšího fanouškovství) jsem si v té době musel prověřovat a ve všech detailech nově zdůvodňovat, abych si nepřipadal jako hlupák. Takže právě křesťanství to bylo, které mne zachránilo před komunismem, a naopak komunismus to byl, co mne donutilo si důkladně promýšlet, proč vlastně jsem či spíš proč chci být křesťanem (neboť čím víc jsem to promýšlel, tím víc jsem si uvědomoval, že křesťanem nejsem, a nejen já, ale ani naprostá většina těch, kteří se za křesťany považují a i od jiných jsou považováni. To mi je také velkou oporou dnes, kdy v sobě spousta lidí zase našla „křesťany“ a kdy to většinou je zase jenom jakési fandovství, opřené navíc pouze o dlouhou dějinnou tradici atd.

(Písek, 990812-1.)